

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/291.00.1/Б/ОК21- 1-2024
	Випуск 1	Зміна 0	Екземпляр № 1	Арк 21/ 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
національної безпеки, права та
міжнародних відносин

27 серпня 2024 р., протокол № 8

Голова Вченої ради

Лариса СЕРГІЄНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Основи національної та геополітичної безпеки»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні
студії»
освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини і геополітична безпека»
факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин
кафедра міжнародних відносин і політичного менеджменту

Схвалено на засіданні кафедри
національної безпеки, публічного
управління та адміністрування
26 серпня 2024 р.,

протокол № 7

Завідувач кафедри

 Світлана СВІРКО

Гарант освітньо-професійної
програми

 Андрій ШЕВЧУК

Розробник: д. політ. н., професор, професор кафедри національної безпеки,
публічного управління та адміністрування Володимир ГРУБОВ

Житомир

2024

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/291.00.1/Б/ОК21- 1-2024
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 21/2</i>

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи національної та геополітичної безпеки» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини і геополітична безпека» затверджена Вченою радою факультету національної безпеки, права та міжнародних відносин від 27 серпня 2024 р., протокол № 8.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.05- 05.01/291.00.1/Б/ОК21- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1 Арк 21/ 3

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	-
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		4-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи – 2,625	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції	
		32 год.	-
		Практичні	
		16 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
42 год.	-		
Вид контролю: екзамен			

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми навчання – 53% аудиторних занять, 47% самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/291.00.1/Б/ОК21- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 21/ 4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів цілісного уявлення про проблеми геополітичної та національної безпеки, формування основ прогнозування ризиків та загроз національній безпеці.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- розуміння сутності і змісту теорії національної безпеки;
- ознайомлення з теоретико-методологічними основами дослідження безпеки, сучасними чинниками міжнародної безпеки;
- опанування навичок аналізу міжнародної обстановки та прогнозування геополітичного розвитку країн;
- визначення рівня загроз національній та геополітичній безпеці;
- формування стратегій та розробка аналітичних прогнозів у сфері міжнародних відносин та забезпечення національної та світової безпеки;
- визначення шляхів посилення національної безпеки України.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»:

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

СК12. Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **результатів** навчання за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»:

РН02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.

РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/291.00.1/Б/ОК21- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 21/ 5

процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

PH15. Розуміти та застосовувати для розв’язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.

PH19. Вміти ідентифікувати та аналізувати проблеми, пов’язані із корупцією та недоброчесністю, формувати та оцінювати шляхи їх вирішення як у професійній діяльності, так і суспільному житті на рівні, необхідному для формування нетерпимості до будь-яких проявів недоброчесності задля утвердження цінностей доброго суспільства.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати наступні Soft skills:

– *комунікативні навички*: письмове, вербальне й невербальне спілкування; вести дискусію і відстоювати свою позицію; вміння шукати, аналізувати та використовувати інформацію;

– *уміння виступати привселюдно*: вміння публічно та професійно презентувати результати власних досліджень;

– *гнучкість і адаптивність*: уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;

– *особисті якості*: креативне й критичне мислення; етичність, добротність, повага до оточуючих.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади національної безпеки

Тема 1. Національна безпека: історія, передумови, сутність (ЗК3, ЗК4, ЗК16, СК2, PH02, PH04).

Питання безпеки в історії філософської і політичної думки. Перші філософські погляди на питання безпеки. Розуміння безпеки в Античній науковій думці. Епоха Середньовіччя і уявлення про безпеку крізь призму релігійного світогляду. Ідея вічного миру та Новий час. Епоха Просвітництва – перебудова суспільних відносин відповідно до вимог розуму. Розуміння сутності безпеки та миру в працях німецьких класичних філософів. Проблеми безпеки на сучасному етапі розвитку. Передумови і сутність національної безпеки. Основні підходи до розуміння «національної безпеки». Методологія комплексного дослідження

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/291.00.1/Б/ОК21- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 21/ 6

проблем безпеки.

Тема 2. Система і механізм забезпечення національної безпеки (ЗК3, ЗК4, ЗК16, СК2, СК12, РН02, РН04, РН15, РН19).

Системний підхід у забезпеченні національної безпеки. Системи забезпечення національної безпеки держави. Принципи функціонування системи забезпечення національної безпеки. Функції системи забезпечення національної безпеки. Система національної безпеки України та механізм її впровадження. Напрями державної політики у сфері забезпечення державної безпеки (Стратегія забезпечення державної безпеки (2022 р.). Загрози національній безпеці України (Стратегія забезпечення державної безпеки (2022 р.).

Тема 3. Національні інтереси в системі політики держави (ЗК3, ЗК4, ЗК16, СК2, СК7, СК 12, РН02, РН04, РН15, РН19).

Природа національних інтересів та механізм їх формування. Структурні компоненти національних інтересів. Формування національних інтересів. Політичні ризики і методики визначення національних інтересів України. Генеза ідеї національних інтересів України на державному рівні. Питання національних інтересів України на сучасному етапі розвитку. Методика визначення національних інтересів.

Тема 4. Національна безпека і глобальні загрози (ЗК3, ЗК4, СК2, СК12, РН02, РН04).

Міжнародні площадки і провідні світові гравці у визначенні загроз ХХІ століття. Фундаментальні цінності системи міжнародних відносин. Резолюції ООН і Ради Безпеки ООН про загрозу тероризму. Щорічна конференція ОБСЄ з огляду проблем в області безпеки. США: «Стратегія національної безпеки США». «Національна оборона стратегія США» 2022. Перелік і сутність глобальних загроз.

Змістовий модуль 2. Інституційні механізми та гуманітарний вимір безпеки

Тема 5. Національна безпека України (ЗК3, ЗК4, ЗК16, СК2, СК7, СК12, РН02, РН04, РН15, РН19).

Дихотомія «Захід-Схід» у політиці національної безпеки України. Період обережності і вивереності в українській політиці на початку 90-х рр. Період

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/291.00.1/Б/ОК21- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 21/ 7

«балансування» між Європою і Росією (Заходом і Сходом). Період Євроантантичної орієнтації (з 1997 р. Л.Кучма, В. Ющенко, В.Янукович). Період Євроантантичного ствердження (з 2014 р. П.Порошенко, В.Зеленський). Проблемні питання у системі забезпечення національної безпеки України. Організація і методологічне забезпечення імплементації Стратегії національної безпеки України.

Тема 6. ОБСЄ як форма колективної безпеки (ЗК3, ЗК4, СК2, СК12, РН02, РН04).

Головні категорії простору безпеки ОБСЄ. Проблеми, які виникають в питаннях силового балансу в межах ОБСЄ. Принципи колективної безпеки як морально-політичні регулятори міждержавних відносин. Гельсінкська (1975) нарада ОБСЄ. Принципи Гельсінкської (1975) наради ОБСЄ.

Тема 7. Кооперативна безпека (ЗК3, ЗК4, СК2, СК7, СК12, РН02, РН04, РН15).

Кооперативна безпека у концептуальному й онтологічному вимірах. Концепція кооперативної безпеки: «кантіанська» і «гроціанська» традиції. Кооперативна безпека як базова стратегія Західної спільноти. НАТО і ЄС у стратегії безпеки Західної спільноти. Хвилі розширення НАТО. Вимоги як домінант принцип побудови НАТО - моделі безпеки. Вимоги, які діють в НАТО.

Тема 8. Людиноцентризм в системі національної безпеки (ЗК3, ЗК4, ЗК16, СК2, СК12, РН02, РН04, РН15).

Людиноцентризм в основних теоріях і концепціях безпеки. Філософія безпеки людини. Сутність та розуміння парадигм безпеки. Концепція людської безпеки. Людська безпека у концепції нового світового порядку. Концепція ООН «Декларація тисячоліття». Фактори людської безпеки в провідних європейських демократіях. Рівень споживання світових ресурсів. Використання інформаційних технологій.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/291.00.1/Б/ОК21- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 21/ 8

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади національної безпеки								
Тема 1. Національна безпека: історія, передумови, сутність	12	4	2	6	-	-	-	-
Тема 2. Система і механізм забезпечення національної безпеки	10	4	2	4	-	-	-	-
Тема 3. Національні інтереси в системі політики держави	12	4	2	6	-	-	-	-
Тема 4. Національна безпека і глобальні загрози	12	4	2	6	-	-	-	-
<i>Разом за змістовий модуль 1</i>	46	16	8	22	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Інституційні механізми та гуманітарний вимір безпеки								
Тема 5. Національна безпека України	12	4	2	6	-	-	-	-
Тема 6. ОБСЕ як форма колективної безпеки	12	4	2	6	-	-	-	-
Тема 7. Кооперативна безпека	10	4	2	4	-	-	-	-
Тема 8. Людиноцентризм в системі національної безпеки	9	4	1	4	-	-	-	-
<i>Разом за змістовий модуль 2</i>	43	16	7	20	-	-	-	-
Модульний контроль	1	-	1	-	-	-	-	-
ВСЬОГО	90	32	16	42	-	-	-	-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/291.00.1/Б/ОК21- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 21/9

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади національної безпеки			
1	Тема 1. Національна безпека: історія, передумови, сутність	2	-
2	Тема 2. Система і механізм забезпечення національної безпеки	2	-
3	Тема 3. Національні інтереси в системі політики держави	2	-
4	Тема 4. Національна безпека і глобальні загрози	2	-
Змістовий модуль 2. Інституційні механізми та гуманітарний вимір безпеки			
5	Тема 5. Національна безпека України	2	-
6	Тема 6. ОБСЕ як форма колективної безпеки	2	-
7	Тема 7. Кооперативна безпека	2	-
8	Тема 8. Людиноцентризм в системі національної безпеки	1	-
	Модульний контроль	1	-
РАЗОМ		16	-

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади національної безпеки			
1	Тема 1. Національна безпека: історія, передумови, сутність 1. Розкрийте концепцію «природного права» і «природного договору» у забезпеченні безпеки (Т. Гоббс). 2. Розкрийте дихотомію «власність – освіта (виховання людей)» у забезпеченні стабільності і безпеки в суспільстві (Дж. Локк, Й. Фіхте, Р. Оуен). 3. Поясніть роль майнової рівноваги (майновий стан) у забезпеченні миру і стабільності в системі суспільних відносин (Аристотель, Й. Фіхте). 4. Розкрийте категорію «суперечність» як джерела конфлікту між державами (Г. Гегель).	6	-
2	Тема 2. Система і механізм забезпечення національної безпеки 1. Охарактеризуйте показники національної безпеки держави в економічній сфері. 2. Охарактеризуйте показники національної безпеки держави в	4	-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/291.00.1/Б/ОК21- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 21/ 10

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
	інформаційній сфері. 3. Розкрийте напрями державної політики у сфері забезпечення державної безпеки (Стратегія забезпечення державної безпеки (2022 р.) 4. Охарактеризуйте систему оцінювання ризиків і загроз Великої Британії.		
3	Тема 3. Національні інтереси в системі політики держави 1. Розкрийте роль інститутів держави у формуванні національних інтересів. 2. Визначте як впливає глобалізація на культурну ідентичність і інтереси людини 3. Як змінювалися національні інтереси України протягом її незалежності ? 4. Розкрийте методики визначення національних інтересів України.	6	-
4	Тема 4. Національна безпека і глобальні загрози 1. Розкрийте роль ООН у формуванні загальних позицій світової спільноти з питань безпеки. 2. Як впливає міжнародний тероризм на стан довіри між країнами ? 3. Назвіть причини і основні світові регіони неконтрольованої еміграції. 4. Чому тероризм і ЗМЗ є головними загрозами для миру і стабільності у світі?	6	-
Змістовий модуль 2. Інституційні механізми та гуманітарний вимір безпеки			
5	Тема 5. Національна безпека України 1. Розкрийте особливості політики безпеки під час Президента України Л.Кравчука. 2. Як фактор розширення НАТО вплинув на політику безпеки під час Президента України Л.Кучми ? 3. У чому проявилось стрімке зближення з НАТО під час Президента України П.Порошенко ? 4. Як сформульована головна загроза національній безпеці України у Стратегії забезпечення державної безпеки від 2022 року? 5. Назвіть основні проблеми, які притаманні для стратегічного планування за сферами національної безпеки. 6. Як ви розумієте термін «аналіз безпекової ситуації у гуманітарній сфері» ? 7. Як виглядає «Формула миру» України в Давосі (14.01.2024 р.)?	6	-
6	Тема 6. ОБСЕ як форма колективної безпеки 1. Розкрийте категорію «довіра» в системі побудови європейської безпеки та суперечності у тлумачення цього поняття. 2. Як фактор «сили» вплинув і продовжує впливати на стан довіри між	6	-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/291.00.1/Б/ОК21- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 21/ 11

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
	країнами Європі ? 3. Чому право (міжнародне право) все частіше стає заручником інтересів великих держав ? 4. Чому не працює принцип мирного врегулювання суперечок ? 5. На ваш погляд: чи присутні у європейській практиці подвійні стандарти у дотриманні принципу поваги до прав людини та її основних свобод ? 6. Назвіть основні проблеми щодо дотримання принципів у системі міжнародної безпеки. 7. Як ви розумієте твердження, що принципи є «похідними» політики ?		
7	Тема 7. Кооперативна безпека 1. Розкрийте концепцію миру і безпеки І. Канта. 2. Як фактор «права» повинен вплинути на стан встановлення справедливого миру у поглядах Г. Гроція ? 3. Розкрийте концепцію безпеки Р. Коена. 4. Чому економічний чинник може виявитися ефективним інструментом у встановленні миру і безпеки (К. Дойч) ?	4	-
8	Тема 8. Людиноцентризм в системі національної безпеки 1. Які чинники формують простір загроз безпеці людина у концепції Ллойда Ексуорти? 2. Чому економічний фактор є домінант-викликом для стабільності в суспільствах споживання? 3. У чому на ваш погляд полягає суперечність терміну «стандарти життя»? 4. Як на Ваш погляд як інформаційні технології впливають на поділ світу на «країни-лідери» і «країни аутсайтери»?4	4	-
РАЗОМ		42	-

7. Індивідуальні самостійні завдання

Індивідуальне завдання №1

Визначте основні положення та принципи концепцій людської безпеки Ф.Фукуями і С.Хантінгтона. Зробіть порівняльний аналіз, визначте спільне та відмінне. Дайте загальну оцінку кожній з них.

Індивідуальне завдання № 2

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/291.00.1/Б/ОК21- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 21/ 12

Оберіть один з важливих міжнародних конфліктів, у врегулюванні яких брала участь ОБСЄ (наприклад, конфлікт у Придністров'ї, ситуація в Україні тощо) та проаналізуйте за таким планом:

- які механізми використала ОБСЄ;
- які результати були досягнуті;
- які труднощі виникли під час реалізації цих механізмів.

Результати дослідження оформіть у вигляді есе або аналітичної доповіді.

Індивідуальне завдання № 3

Дослідіть міжнародний досвід забезпечення національної безпеки. Оберіть країну (наприклад, США, Німеччину, Ізраїль) та дослідіть її систему забезпечення національної безпеки за таким планом:

- Визначте ключові органи та механізми.
- Порівняйте з системою вашої країни.
- Дайте загальну оцінку.
- Можливість імплементації в Україні.

Індивідуальне завдання № 4

Оберіть конкретний приклад загрози національній безпеці (наприклад, військова загроза, кібератака, пандемія COVID-19).

- Проаналізуйте, як держава реагувала на цю загрозу.
- Визначте, які механізми були залучені (законодавчі, військові, дипломатичні).
- Запропонуйте альтернативний план дій.

Індивідуальне завдання № 5

Оберіть одну з країн (наприклад, Францію, Німеччину чи Польщу) та дослідіть її роль у НАТО та ЄС, проаналізуйте, як ця країна сприяє співпраці між організаціями та її позицію щодо України.

Студент обирає на вибір одне індивідуальне завдання для виконання. Форма виконання – письмова робота обсягом 5-7 сторінок (розмір шрифту – 14 пунктів (для таблиць та рисунків – 12 пунктів), поля – 2 см, міжрядковий інтервал – 1,5 для таблиць та рисунків – 1). Виконане індивідуальне науково-дослідне завдання подається викладачу, який читає лекційний курс з даної дисципліни, не пізніше ніж за 1 місяць до іспиту. Можливий захист завдання шляхом усного звіту здобувача про виконану роботу (до 5 хв.).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.05- 05.01/291.00.1/Б/ОК21- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1 Арк 21/ 13

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання.

Результат навчання	Методи навчання
РН02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.	<ul style="list-style-type: none"> – Вербальні методи (лекція, пояснення) – Наочні методи (презентація) – Практичні методи (вирішення кейсів) – Дискусійний метод – Дослідницький метод – Проблемний метод – Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, виконання завдань, підготовка доповідей, написання тез)
РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.	<ul style="list-style-type: none"> – Вербальні методи (лекція, пояснення) – Наочні методи (презентація) – Практичні методи (вирішення кейсів) – Дискусійний метод – Дослідницький метод – Метод активного навчання (проведення ділових ігор) – Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, виконання завдань, підготовка доповідей, написання тез)
РН15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.	<ul style="list-style-type: none"> – Вербальні методи (лекція, пояснення) – Наочні методи (презентація) – Практичні методи (вирішення кейсів) – Дискусійний метод – Дослідницький метод – Метод активного навчання (проведення ділових ігор) – Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, виконання завдань, підготовка доповідей, написання тез)
РН19. Вміти ідентифікувати та аналізувати проблеми, пов'язані із корупцією та недоброчесністю, формувати та оцінювати шляхи їх вирішення як у професійній діяльності, так і суспільному житті на рівні, необхідному для формування нетерпимості до будь-яких проявів недоброчесності задля утвердження цінностей доброго суспільства.	<ul style="list-style-type: none"> – Практичні методи (вирішення кейсів) – Дискусійний метод – Дослідницький метод – Метод активного навчання (проведення ділових ігор) – Методи самостійної роботи (підготовка тез з подальшим виступом на науково-студентських конференціях)

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/291.00.1/Б/ОК21- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 21/ 14

9. Методи контролю

Перевірка досягнення результатів навчання здійснюється з використанням наступних методів.

Результат навчання	Методи контролю
РН02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен
РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен
РН15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен
РН19. Вміти ідентифікувати та аналізувати проблеми, пов'язані із корупцією та недобросесністю, формувати та оцінювати шляхи їх вирішення як у професійній діяльності, так і суспільному житті на рівні, необхідному для формування нетерпимості до будь-яких проявів	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/291.00.1/Б/ОК21- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 21/ 15

Результат навчання	Методи контролю
недобросовісності задля утвердження цінностей добросовісного суспільства.	<ul style="list-style-type: none"> – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає:

– поточний, модульний та підсумковий контроль – для здобувачів денної форми навчання.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Модульний контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за модуль (змістові модулі) навчальної дисципліни. Модульний контроль проводиться під час навчального заняття після завершення вивчення матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Модульний контроль здійснюється у формі тестування.

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Процедура складання екзамену визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/291.00.1/Б/ОК21- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 21/ 16

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр
Для здобувача денної форми навчання	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань модульного контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	100
Для здобувача заочної форми навчання	
Виконання завдань поточного контролю	-
Виконання завдань підсумкового контролю	-
Підсумкова семестрова оцінка	-

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань під час навчальних занять	50	-
Виконання та захист індивідуальних самостійних завдань	10	-
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали) ³ : 1. Участь у студентських предметних олімпіадах, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, грантах, науково-дослідних проектах 2. Підготовка наукових статей, тез доповідей наукових конференцій 3. Інші види робіт (наводиться перелік інших видів робіт)	до 10 балів	-
Разом за виконання завдань поточного контролю	60	-

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти ¹	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Відповіді (виступи) на заняттях	20	-
Участь у дискусії	10	-
Виконання тестових завдань	10	-
Виконання та захист практичних завдань, вправ, кейсів	10	-
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	50	-

З метою застосування цілих чисел для оцінювання результатів роботи здобувачів під час навчальних занять може використовуватися 100-бальна шкала оцінювання щодо кожного окремо виду робіт. Розрахунок загальної кількості

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/291.00.1/Б/ОК21- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 21/ 17

балів, які здобувач може набрати за результатами роботи під час навчальних занять протягом семестру, проводиться за формулою:

$$P_{\text{НЗ}} = \sum(P_i \times BK_i) \times K_{\text{НЗ}}, \quad (1)$$

де $P_{\text{НЗ}}$ – загальна кількість балів, набраних здобувачем за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

P_i – кількість набраних здобувачем балів за семестр за виконання i -го виду робіт під час навчальних занять (за 100-бальною шкалою);

BK_i – ваговий коефіцієнт за виконання i -го виду робіт під час навчальних занять. Значення вагових коефіцієнтів розраховуються шляхом ділення кількості балів, яка передбачена за виконання окремого виду робіт під час навчальних занять, на сумарну кількість балів за виконання усіх видів робіт під час навчальних занять за семестр;

$K_{\text{НЗ}}$ – коригувальний коефіцієнт, який визначається шляхом ділення кількості балів, що передбачена за виконання завдань під час навчальних занять за семестр, на 100 балів.

Розподіл балів за виконання завдань модульного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти денної форми навчання	Кількість балів за семестр
Виконання завдань модульного контролю	40
Разом за виконання завдань модульного контролю	40

Якщо здобувач вищої освіти денної форми навчання виконав завдання модульного контролю і з урахуванням отриманих балів за поточний контроль набрав у сумі 60 балів або більше, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач вищої освіти денної форми навчання під час вивчення навчальної дисципліни набрав 60 балів або більше і бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі екзамену. Набрані бали за виконання завдань підсумкового контролю, а також бали за поточний контроль сумуються і формується семестрова оцінка з навчальної дисципліни. Бали, які здобувач вищої освіти набрав за виконання завдань модульного контролю, при цьому не враховуються під час розрахунку семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю у формі екзамену, якщо за виконання завдань поточного контролю набрав 20 балів або більше.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/291.00.1/Б/ОК21- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 21/ 18

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав 15–19 балів, він отримує право за власною заявою опанувати окремі теми (змістові модулі) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми. Вивчення окремих складових навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, здійснюється у вільний від занять здобувача вищої освіти час.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав від 0 до 14 балів (включно), він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість. Здобувач вищої освіти отримує право за власною заявою опанувати навчальну дисципліну у наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми.

Процедура надання додаткових освітніх послуг здобувачу вищої освіти з метою вивчення навчального матеріалу дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, визначена у Положенні про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в Державному університеті «Житомирська політехніка».

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти. Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/291.00.1/Б/ОК21- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 21/ 19

11. Глосарій

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
1	Національна безпека	National security
2	Геополітика	Geopolitics
3	Суверенітет	Sovereignty
4	Державний суверенітет	State sovereignty
5	Стратегічна стабільність	Strategic stability
6	Економічна безпека	Economic security
7	Інформаційна безпека	Information security
8	Кібербезпека	Cyber security
9	Воєнна доктрина	Military doctrine
10	Національні інтереси	National interests
11	Регіональна безпека	Regional security
12	Міжнародні відносини	International relations
13	Агресія	Aggression
14	Гібридна війна	Hybrid warfare
15	Територіальна цілісність	Territorial integrity
16	Колективна безпека	Collective security
17	Патріотизм	Patriotism
18	Дипломатія	Diplomacy
19	Глобалізація	Globalization
20	Конфліктологія	Conflictology
21	Міжнародне право	International law
22	Санкції	Sanctions
23	Політична стабільність	Political stability
24	Міжнародні організації	International organizations
25	Кібербезпека	Cybersecurity

12. Рекомендована література

Основна література

1. Безпекове середовище та загрози державній безпеці /Стратегія забезпечення державної безпеки (2022 р.) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56/2022#Text>
2. Про національну безпеку України: Закон України від 16 червня 2022 р. № 2469-VIII. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
3. Вегеш М. Геополітика в постатях і термінах: підручник для студентів і аспірантів спеціальності «Політологія» / М. Вегеш, М. Палінчак, В. Петрінко. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 786 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Vehesh_Mykola/Neopolityka_v_postatiakh_i_terminakh.pdf?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/291.00.1/Б/ОК21- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 21/ 20

4. Забезпечення національної безпеки за основними напрямками життєдіяльності України: навчальний посібник: у 2-х ч.: Ч. I / В. А. Омельчук, М. П. Стрельбицький, С. Г. Гордієнко та ін.; за заг. ред. А. М. Кислого і М. П. Стрельбицького. Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. 304 с. URL: <https://maup.com.ua/assets/files/kafedra/nacbezpeka/zabezpechennya-nacionalnoi-bezpeki-1.pdf>
5. Національна безпека в контексті європейської інтеграції України: підручник / Г. П. Ситник, М. Г. Орел; за ред. Г. П. Ситника. Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. 372.. с. URL: <https://ipacs.knu.ua/pages/dop/336/files/7148e643-1410-42f1-a6b6-f4cf15aeb638.pdf>
6. Snow, Donald M. *National security*. Routledge, 2019. P. 46. URL: <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9780429427923/national-security-donald-snow>

Допоміжна література

1. Аналітична доповідь: «Сучасний стан і перспективи розвитку й трансформації Північноатлантичного альянсу» : аналіт. доп. / В. Кравченко, В. Орлик, М. Замікула, В. Ярмоленко, О. Давимука ; за заг. ред. М. Паламарчука та О. Александрова. Наук. електрон. вид. Київ : НІСД, 2021. С. 36.
2. Грубов, В. М. Європейська колективна безпека в умовах глобалізації: ліберальна парадигма. Монографія. – К.: Тов. «ФАДА, ЛТД», 2007. 554 с.
3. Гуманітарна політика в Україні: виклики та перспективи (Біла книга) : аналіт. доп. / [Сінайко О. О.(кер. авт. кол.), Тищенко Ю. А., Каплан Ю. Б., Михайлова О. Ю., Валєвський О. Л. та ін.] ; за заг. ред. Ю. Б. Каплан, Ю.А. Тищенко. – Київ : НІСД, 2020. – 136 с. ISBN 978-966-554-340-4
4. Кормич Л. І. Світовий політичний процес: глобальний та національний вимір : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл., що навчаються за спец. "Політологія", "Міжнародне право", "Міжнародні відносини", "Соціологія" / Л. І. Кормич, М. А. Польовий ; НУ "ОЮА". Одеса : Фенікс, 2017. 240 с.
5. Лісовський П.М. Безпекознавство: особистість, держава, суспільство (системний аналіз): навч. посіб. / Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Київ : Кондор-Видавництво, 2017. 368 с.
6. Національна безпека: навчальний посібник / М.М. Чеховська, В.В. Остроухов, О.Л. Лісовська, І.М. Ничитайло, М.М. Присяжнюк, О.Ю.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/291.00.1/Б/ОК21- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 21/ 21

- Полтораков, О.В. Чабала, В.С. Андрійчук, Н.В. Крапівіна; під заг. ред. проф. М.М. Чеховської. Київ: Нац. акад. СБ України, 2017. 344 с.
7. Стратегія національної безпеки України : Затверджена Указом Президента України від 26 травня 2015 р. № 287/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015#Text>
 8. Становлення і розвиток системи стратегічних комунікацій сектору безпеки і оборони України; за заг. ред. В. Г. Пилипчука: монографія. К. : ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2018. 272 с. Житомирська політехніка МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 Ф-21.11- 05.01/19/291.00.1/Б/ОК19-2022 Екземпляр № 1 Арк 1 / 11
 9. Ткачук, Т. Ю. Забезпечення інформаційної безпеки в умовах євроінтеграції України: правовий вимір: моногр. К. : ВД «АртЕк», 2018. 422 с.
 10. Європейська інтеграція в контексті світових глобалізаційних процесів: матеріали наук.-практ. конф., 15 груд. 2016 р. ; за заг. ред. М. М. Іжі, В. М. Кривцової. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017. 316 с. 12.
 11. Шульга М.А. Геополітика: навч. посіб. для студентів ВНЗ / Київ. нац. унт ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2017. 239 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Електронна бібліотека Державного університету «Житомирська політехніка» <http://eztuir.ztu.edu.ua/>
2. Бібліотека українських підручників: <http://pidruchniki.ws/>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_ph/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID